

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen van 19 juni 2017 in het Provinciehuis van Utrecht

Voorzitters:

ir. H. IJssennagger

mw. H.J. Keller

Aanwezig:

Mw. drs. M. Maasdam, mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), mw. mr. J. Verbeek-Nijhof (gedeputeerde), drs.ing. P. van den Berg (gedeputeerde), mw. F.M. Arissen LLB (PvdD), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), M.H.O. Boer (SP), R.G.J. Dercksen (PVV), H. Van Deún (PVV), A. Essousi (PvdA), J. Germs (VVD), mr.drs. M.C.J. Groothuizen (D66), mw. N. de Haan (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50Plus), J.M.W. Jansen (CDA), mw. H.J. Keller (PvdD), drs. A.H.L. Kocken (VVD), C. De Kruijf (PvdA), ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), mw. M.G. Noordenbos (SP), drs. P.E.B. van Ojen (SGP), R. Van Reenen (VVD), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), mw. A.M. Schneiders (D66), W.J. Ubaghs (PVV), mw. dr. A.J. Vlam (VVD) en W.G.J. Wijntjes RA (CDA);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Mw. C. Selman (griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, de heer IJssennagger, opent de vergadering met een woord van welkom.

Hij memoreert dat voortaan in de commissievergaderingen de spreektijdenregeling wordt gehanteerd.

1.2 Vaststellen agenda

- Bij de agendapunten 1.3 en 2.2 hebben zich insprekers aangemeld.
- Er zijn schriftelijk drie rondvragen ontvangen.
- Bij agendapunt 2.1 zal de heer J. Germs, voorzitter van de subcommissie voor de jaarrekening, het advies van de subcommissie toelichten.
- De vragen bij agendapunt 5.1 zijn inmiddels beantwoord. De SP zal later doorgeven of dit agendapunt als bespreekpunt moet worden gehandhaafd.

Met in achtneming van het voorgaande, wordt de agenda vastgesteld.

1.3 Inspreker – buiten de orde van de vergadering

De heer D. Schumer wil namens de groep 'Heuvelrug in goede banen' een bijdrage inbrengen over de evaluatie inzake het proces ongelijkvloerse spookruising Maarsbergen. De commissie heeft hierover vooraf al de nodige informatie toegezonden gekregen.

De heer Schumer leest zijn inspraaknotitie voor die als bijlage aan dit verslag wordt gevoegd. Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De voorzitter dankt de inspreker en geeft de commissie gelegenheid voor het stellen van vragen aan de heer Schumer.

De heer Schaddelee memoreert dat de inspreker zijn klachten al eerder aan deze commissie heeft bekend gemaakt. Hij vraagt in hoeverre de heer Schumer inmiddels over zijn klachten heeft gesproken met ambtenaren of de gedeputeerde. Afspraken zijn er gemaakt over het vervolgproces voor

Maarsbergen en de betrokkenheid van bewoners. In hoeverre is de heer Schumer daarbij aangehaakt?

Mevrouw Boelhouwer geeft eveneens aan dat de betrokkenheid van de heer Schumer bij het project ongelijkvloerse kruising in Maarsbergen voor deze commissie niet nieuw is. O.a. liet de heer Schumer zojuist weten dat hij niet in wrok wil omzien maar naar de toekomst wil kijken. Echter, de inbreng van de heer Schumer is nogal negatief ingestoken. De vraag is dan ook in hoeverre toekomstige samenwerking vruchtbaar kan zijn. Zij krijgt het gevoel dat de inspreker een voorschot heeft genomen op het evaluatieproces en daarover op voorhand al een bepaald beeld heeft neergezet. PS hebben destijds aangedrongen op participatie en op een zorgvuldige en onafhankelijke evaluatie. Hoe ziet de heer Schumer dat en wat is zijn belang om nu in te spreken, terwijl het evaluatierapport in september door de commissie BEM zal worden besproken?

De heer Hoefnagels merkt op dat PS een goede afweging hebben gemaakt maar hij erkent dat er in het traject Maarsbergen fouten zijn gemaakt. Om die reden hechten PS er zeer aan het vervolg goed te laten verlopen. In die zin sluit hij zich aan bij de opmerking van GroenLinks. Hoe kan worden bereikt dat partijen op een positieve manier gaan samenwerken ondanks het feit dat bekend is dat de heer Schumer ontevreden is over het tot nog toe gevoerde proces?

De heer Van Muilekom constateert dat de inspreker stevige uitspraken doet over de rol van alle partijen die bij dit project betrokken zijn. Voor de evaluatie is het van belang dat die uitspraken nader worden onderbouwd. Hij vraagt of de uitspraken van de heer Schumer uitsluitend betrekking hebben op het proces of ook op de optie die uiteindelijk door het provinciebestuur is gekozen.

Mevrouw Arissen stelt de vraag wat de heer Schumer nu van de commissie BEM verwacht. Hoe zou de heer Schumer verder willen met het proces?

De heer Van Ojen merkt op dat bekend is hoe zijn fractie in dit proces heeft gestaan. Dat komt t.z.t. inhoudelijk wel weer aan de orde. De heer Schumer stelde onder meer dat het evaluatieproces niet verwelkomend was en nodeloos werd ingekaderd. Als dat waar is, dan zou dat de conclusie van het onderzoek beïnvloeden. Hij vraagt waarom de inspreker dat zo heeft ervaren.

De heer Kocken sluit zich aan bij de vraag hoe partijen nu met elkaar verder moeten gaan. Hij wil het zelfs aanscherpen tot de vraag: Kunnen partijen wel verder met elkaar? De inspreker trekt vergaande conclusies en zet beelden neer die niet aansluiten bij de beelden die zijn fractie over het proces heeft. Hij kan zich op enkele onderdelen de ontevredenheid van de inspreker voorstellen maar de constatering, dat er over de gehele linie in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur zou zijn gehandeld, vindt hij wel erg ver gaan.

Mevrouw Hoek voelt zich min of meer beledigd door de wijze waarop PS door de inspreker wordt afgespiegeld. Zij herkent zich daar beslist niet in, zeker niet als het zou gaan om onbehoorlijk bestuur. Zij distantieert zich daarvan. Wellicht is de heer Schumer teleurgesteld over de uiteindelijk gekozen variant en komt zijn reactie daar uit voort.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Schumer.

De heer Schumer beaamt dat hij het ontbreken van een integrale benadering en het niet focussen op één onderwerp eerder onder de aandacht heeft gebracht. Hij heeft de provincie voorts herinnert aan de PRS en aan de afspraken uit het coalitieakkoord waarin belangrijke zaken staan, maar ook aan de Ladder van Verdaas. Dat alles wilde hij onder de aandacht van de provincie brengen, omdat daarvan niets te merken was in het proces te Maarsbergen. Dat valt te betreuren, juist omdat de provincie

over mooie beleidskaders beschikt. Burgers vinden dat ze erop mogen rekenen dat die kaders ook worden toegepast.

Er is door de provincie nog geen contact opgenomen met de groep Heuvelrug in goede banen.

Gevraagd werd of hij inmiddels is aangehaakt bij het vervolgproces. Binnenkort gaat hij bij Twijnstra en Gudde op bezoek, dit in het kader van het evaluatieproces. De groep Heuvelrug in goede banen heeft ambities om met de provincie projecten en processen te starten om het nationaal park de Utrechtse Heuvelrug te behoeden en zo aantrekkelijk mogelijk te houden. Hij streeft naar een open en eerlijk proces waarin partijen schouder aan schouder met elkaar optrekken.

Naar aanleiding van de opmerkingen van GroenLinks laat spreker weten dat er in relatie tot zijn inspraak van vandaag reeds een stevig dossier aan de commissie is aangeboden. Er is veel documentatie beschikbaar en hij roept de commissie op zich daarin te verdiepen en daarop richting groep Heuvelrug in goede banen op terug te komen.

Nogmaals geeft hij aan dat de groep niet in wrok wil omkijken. Wel wil hij deze informatie met PS delen. Hij weet dat de perceptie hoe het proces is beleefd en ervaren kan verschillen. Zijn inspraakbijdrage komt niet voort uit de keuze van de variant, hoewel de groep voorkeur had voor een andere, mooiere oplossing. Het gaat nu om het proces zoals de bewoners van Maarsbergen, die hier zeer veel tijd in hebben gestoken, hebben beleefd. Zij hebben de indruk dat er met hun informatie weinig door de provincie is gedaan. Met zijn bijdrage wil hij herhaling in de toekomst voorkomen. De heer Wallage, raad voor het openbaar bestuur, geeft ook aan (o.a. komt dat in een krantenbericht naar voren) dat een burger zich realiseert dat hij niet altijd gelijk krijgt maar wel wil bijdragen aan een goede discussie om uiteindelijk tot een goede afweging te komen. Nogmaals geeft hij aan niet om te zien in wrok.

Gevraagd werd hoe er sprake kan zijn van een vruchtbare samenwerking. Hij heeft in zijn inspraakreactie weergegeven hoe de groep de situatie heeft waargenomen en beoordeeld. Hij is zo eerlijk de gedeputeerde aan te kijken, omdat het grotendeels om haar dossier gaat. Veel heeft zijn groep met haar en haar projectgroep te maken gehad. PS hebben uiteindelijk een besluit genomen en het is goed met elkaar te spreken over het verloop van het proces en waar de verbeterpunten liggen. Dat is een zaak waar PS naar kunnen kijken.

In zijn ogen is een zorgvuldig proces, met aandacht voor alles wat er gebeurt, nodig. De burger en de provincie moeten naast elkaar staan en elkaar als partners zien en niet als een partij waar moeilijk mee samen te werken valt. Dat wordt met het oog op de Omgevingswet ook de nieuwe situatie. Hij roept op samen aan het werk te gaan.

De groep Heuvelrug in goede banen heeft er bewust voor gekozen nu in te spreken. Twijnstra en Gudde is nu met de evaluatie bezig en de commissie BEM zal de resultaten daarvan in september gaan bespreken. De groep wil nu een signaal afgeven. In september zou dat mosterd na de maaltijd zijn. In de komende tijd is de provincie bezig met dossiers en onderwerpen en een zorgvuldig en goed georganiseerde burgerparticipatie kan helpen vraagstukken goed op te lossen.

Bij aanmelding was het de groep alleen bekend dat er een evaluatieonderzoek zou plaatsvinden maar niet wie dat zou gaan uitvoeren. Hij begrijpt uit de publicaties o.a. in de lokale kranten dat het alleen gaat om burgerparticipatie. Inderdaad heeft hij de informatieavonden bijgewoond maar hij was niet altijd even gelukkig met wat hij daar hoorde. Spreker maakte overigens geen deel uit van de klankbordgroep maar hoorde wel dat de burgergroep geheimhouding kreeg opgelegd. Nu de klankbordgroep het werk heeft afgerond, komen er wel zaken naar buiten. Ook daar heeft hij een bepaald beeld van meegekregen. Hij heeft niet meegedaan aan de ontwerpatelier maar hij heeft wel uitgebreid kunnen inspreken, ook in de gemeenteraad. Hij heeft goede gesprekken gehad, ook met leden van de commissie BEM maar daar is op bestuurlijk niveau niet veel mee gedaan.

Het is belangrijk dat er uiteindelijk weer een goed klimaat ontstaat en dat er geleerd wordt van het doorlopen traject. Daarom wil de groep zijn ervaringen en gevoelens met deze commissie delen. Soms moet men eerst door de zure appel heen bijten om weer verder te kunnen.

Nogmaals geeft hij aan dat de inspraakreactie voortkomt uit de perceptie van een groep betrokken burgers die bij het hele proces betrokken zijn. De reactie komt zeker niet uit boosheid of wrok voort.

De PvdD vroeg wat hij van de commissie BEM verwacht. Hij hoopt dat serieus naar zijn bijdrage wordt gekeken. Hij geeft de commissie ook de ruimte om het niet met hem eens te zijn. Echter, daar waar men het wel eens kan worden en er leermomenten en verbeterpunten worden onderkend, pleit hij ervoor deze op te pakken. Zo zou hij met het proces verder willen.

Op de vraag van de SGP verduidelijkt hij dat het proces erg op de burgerparticipatie gericht was terwijl er veel meer gebeurde. Het gehele proces duurt al jaren. Proces, inhoud en betrokkenheid van burgers lopen door elkaar heen. Zijn groep heeft het grote plaatje, het geheel voor ogen.

Op de vraag van de heer Kocken hoopt de heer Schumer echt dat zijn groep samen met de provincie verder kan. Zijn groep is twee jaar geleden niet met een tunnel begonnen, maar startte toen met een integrale visie op het gebied met termen als volume van verkeer, ontsnipperen van natuur, behoud en versterking van waarden in het gebied. Gaandeweg raakte de groep, eigenlijk uit nood geboren, meer betrokken bij de ondertunneling, maar hield steeds het grote plaatje voor ogen. Hij hoopt dat zijn inbreng bijdraagt aan een goede evaluatie en daar wil hij graag verder over doorpraten met het doel tot verbetering te komen.

Tegen mevrouw Hoek zegt hij dat hij niemand heeft willen beledigen. Alleen heeft hij vanuit een groep betrokken burgers gewag gemaakt van zijn waarneming en perceptie.

De voorzitter dankt de heer Schumer voor zijn bijdrage en de beantwoording van de vragen.

1.4 Mededelingen

Stand van zaken IPO

Gedeputeerde Maasdam verwijst ter zake naar haar memo waarin zij actuele informatie heeft verstrekt over het IPO.

1.5 Verslag vergadering Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen van 15 mei 2017

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld.

1.6 Rondvraag

Mevrouw De Haan deelt mede dat de ChristenUnie vanuit Bunschoten geruchten hoort dat er de laatste tijd weer meer stankoverlast is rond het bedrijf van Van de Groep. Zij vraagt of de commissie binnenkort een actueel stankklachtenoverzicht kan ontvangen, met daarbij een korte analyse. Is het juist dat de stankoverlast inderdaad is toegenomen en zo ja, wat is de oorzaak en kan de provincie daar iets tegen doen?

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat er een toename is van de stankklachten. Dat is de reden dat er op die plek vaker is gecontroleerd. Nog niet is aangetoond of de vergunningsvoorschriften zouden zijn overtreden. Dat is een voorwaarde om te kunnen handhaven en om zo nodig te kunnen ingrijpen. Een en ander wordt onderzocht. Wel zijn er inmiddels E-noses bij Van de Groep geplaatst, ook bij naastliggende bedrijven, om de pieken in de uitgifte nog fijnmaziger te kunnen waarnemen en te analyseren wat daarvan de oorzaak is.

Mevrouw De Haan memoreert dat destijds in een memo is aangegeven dat er door vervangingswerkzaamheden meer stankklachten zouden kunnen ontstaan. In hoeverre kunnen de klachten daaraan gerelateerd worden?

Gedeputeerde Pennarts acht dat mogelijk. De vervanging heeft op een zeker moment tot een piek aan klachten geleid. Het was de bedoeling dat na de vervanging de klachten zouden afnemen. Zij gaat na op welke wijze zij de commissie het beste kan informeren over de stankklachten.

De heer Essousi licht toe dat de interactieve landkaart 'platform interactieve landkaart' zichtbaar maakt hoe ver een gemeente is gekomen met de taakstelling van het huisvesten van statushouders. De provincie Utrecht loopt, naast Noord-Holland, achter op schema. Van de taakstelling (1709 sta-

tushouders) is 65% gerealiseerd. De PvdA vraagt of GS kunnen aangeven welke acties in gang zijn gezet om de gemeenten actief te ondersteunen bij het inlopen van de achterstand.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat de provincie Utrecht een forse vluchtelingenstroom heeft moeten huisvesten. Een groot deel daarvan is statushouder, terwijl er in deze provincie sprake is van een forse spanning op de woningmarkt.

De cijfers van het platform Opnieuw Thuis zijn niet geheel actueel. De meest recente cijfers van 1 juni jl. geven aan dat er 1105 vergunninghouders zijn gehuisvest. Een maand voor de deadline heeft deze provincie daarmee 114% van de taakstelling over het eerste halfjaar gehaald. De provincie vraagt vanuit het programma binnenstedelijk wonen de gemeenten om die taakstelling te vervullen, soms door mee te denken of door het aanbieden van een projectleider of om na te gaan of er in regionaal verband oplossingen mogelijk zijn. De provincie gaat ook na of de organisatie tussen gemeenten en het COA kan worden verbeterd, teneinde te bewerkstelligen dat de juiste mensen op de juiste plek worden gehuisvest. Gemeenten die meer toezicht hebben gekregen en een plan van aanpak voor versnelling moeten aanleveren, spreekt hij aan. Zo gaat hij morgen met de stad Utrecht over dit onderwerp in gesprek.

Op een vraag van de heer Essousi, antwoordt de gedeputeerde dat door realisering van 114% van de taakstelling een deel van de achterstand is ingelopen. Dat geldt echter niet voor iedere gemeente. Met de gemeenten die achterblijven, gaat hij het bestuurlijke gesprek aan, nadat er eerst ambtelijk is gesproken over het opstellen van een plan van aanpak. Hij zal gemeenten ook aansporen om betere contacten met de COA te onderhouden c.q. in regionaal verband naar oplossingen te zoeken, bv. voor de huisvesting van alleengaanden.

Mevrouw Hoek vraagt of er ook een overzicht beschikbaar is van de achterstand in de reguliere huisvestingswachttijden. Nemen de wachttijden af of nemen die juist toe?

Gedeputeerde Van den Berg laat weten dat hij die cijfers niet bijhoudt. Hij kent niet de huisvestingscijfers van de individuele gemeenten. Hij is bekend met de spanning op de woningmarkt bij de individuele gemeenten.

De heer Dercksen hoort dat de gedeputeerde spreekt over het op de juiste plek huisvesten van de statushouders. Hij vraagt wat de gedeputeerde onder een juiste plek verstaat.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat dit de plek is waar bv. al familie gehuisvest is of waar “nareizigers” in dezelfde woning terechtkomen als de eerder gearriveerde alleengaanden. Dat lukt helaas niet altijd.

De heer Dercksen signaleert dat de PVV berichten binnenkrijgt dat de overlast zich verplaatst van AZC's naar woonwijken in de provincie. Is de gedeputeerde daarmee bekend?

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat hij niet bekend is met dit signaal.

De heer Essousi constateert dat de weergave van de gedeputeerde actueler is dan die van het digitale platform. Eerder ontving de commissie ieder half jaar een cijfermatig overzicht van de stand van zaken. Kan daar weer in worden voorzien?

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat PS halfjaarlijks cijfers ontvangen van alle gemeenten over de huisvesting van statushouders. Ook het COA maakt 1 x per half jaar de cijfers bekend met betrekking tot de aantallen die moeten worden gehuisvest. Dat betekent dat de gevraagde gegevens al verstrekt worden.

De heer Schaddelee merkt op dat de minister aangeeft ruimte te zien voor het boren naar gas onder de wijk Molenvliet in Woerden. Voor hij aan de firma Vermillion definitief toestemming geeft om te gaan boren, gaat de minister eerst advies vragen aan de provincie. De ChristenUnie heeft hierover grote zorgen. Het boren naar en het winnen van gas deels onder een grote woonwijk en deels onder een kwetsbaar deel van het Groene Hart is een uitermate slecht idee. Hij vraagt van GS de toezegging dat de provincie – in lijn met eerdere moties in PS – stevig in verzet gaat tegen deze dramatische boorplannen.

Gedeputeerde Pennarts zet uiteen dat het rijk bevoegd gezag is voor het afgeven van een vergunning voor gasboringen. De provincie heeft een adviesrol en zal in de contacten met het rijk benadrukken dat het boren naar nieuwe gasvoorraden strijdig is met de beweging te streven naar aardgasvrije wijken en energietransitie. Dat gesprek wordt zeker met het rijk gevoerd. Overigens blijkt steeds weer dat het constructieve gesprek in dergelijke situaties het meeste oplevert. Die koers wil zij aanhouden.

De heer Essoussi deelt mede dat de PvdA wil aansluiten bij het pleidooi van de ChristenUnie. Eerder heeft de PvdA hierover zijn zorgen geuit, o.a. middels schriftelijke vragen. Zijn fractie verwacht een stevig verzet van GS, zoals door de ChristenUnie bepleit.

1.7 Termijnagenda

De heer Hoefnagels verwijst naar de online tool die inmiddels gerealiseerd is voor de jaarstukken, echter, het doorklikken naar een onderliggend niveau functioneert nog onvoldoende naar het onderdeel van D66.

De heer Schaddelee constateert dat de evaluatie van de burgerparticipatie Maarsbergen voor de septembervergadering wordt geagendeerd. Van de inspreker heeft hij begrepen dat GS en de ambtelijke organisatie nog geen contact heeft opgenomen met de groep Heuvelrug in goede banen. Hij vraagt wanneer en op welke wijze er met deze groep burgers contact wordt opgenomen om in evaluerende zin oud zeer uit het verleden weg te nemen. Wanneer wordt er inhoudelijk met hen het gesprek gezocht?

De voorzitter is van mening dat deze vragen in de septembervergadering aan de orde kunnen komen. De heer Schaddelee wil op dat moment graag de inbreng van bewoners terugzien.

De voorzitter geeft aan dat de wijze waarop en de inhoud van de evaluatie in september naar voren komen. Hij wil daar nu geen voorschot op nemen.

De heer Dercksen komt terug op zonnefolie op de ramen. Ambtelijk heeft hij gevraagd naar de WKO van de buurorganisatie van de provincie. Hij wil dat informatieve punt graag toevoegen aan de toezegging van de gedeputeerde om in oktober terug te komen met informatie over folie op de ramen. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zegt dat toe. Dit punt zal aan de termijnagenda worden toegevoegd.

De voorzitter deelt mede dat het werkbezoek aan de Domtoren is geannuleerd omdat er onvoldoende aanmeldingen waren. Hij vraagt of er wel belangstelling is voor dit werkbezoek en of nogmaals moet worden getracht een afspraak op een ander moment in te plannen.

Gezien de reacties constateert hij dat dit punt voor een volgende vergadering zal worden geagendeerd.

Mevrouw Schneiders doet de suggestie om dit samen met de gemeenteraad van Utrecht te organiseren, zodat PS en raadsleden elkaar kunnen ontmoeten.

Mevrouw Hoek stelt voor een commissievergadering te houden in de Domtoren, bv. in combinatie met een werkbezoek.

De voorzitter acht dat technisch moeilijk haalbaar. T.z.t. komt hij op dit onderwerp terug.

Gedeputeerde Pennarts verwijst naar de toezegging op de termijnagenda over de collectie van Jits Bakker. Zij wil de commissie laten weten dat er goede gesprekken plaatsvinden met HUL, de Stichting Jits Bakker en de gemeente De Bilt. Zij hoopt dat zij in september ter zake met een positief bericht kan terugkomen.

2. JAARREKENING EN KADERNOTA

2.1 Statenvoorstel jaarrekening 2016

De voorzitter geeft het woord aan de voorzitter van de subcommissie voor de jaarrekening, de heer J. Germs.

De heer Germs deelt mede dat de subcommissie dit jaar onder een beter gesternte heeft kunnen functioneren dan vorig jaar. De stukken voor de jaarrekening zijn door de provincie en de accountant tijdig aangeleverd. Het samenspel tussen de ambtelijke organisatie en EY is sterk verbeterd. De subcommissie heeft het proces driemaandelijks besproken om de procedure op een goede manier te laten uitvoeren en beëindigen. Een en ander is ook terug te vinden in de bijlage bij dit agendapunt. Op 12 juni is de vergadering in een tweetrapsraket gedaan. De PS-leden van de subcommissie hebben eerst met de accountant gesproken en vervolgens met GS en haar ambtelijke staf.

De subcommissie heeft de bevindingen ten aanzien van de systematiek wat uitgebreider beschreven dan vorig jaar. Ook nu neemt de subcommissie de adviezen van de accountant over. GS hebben ook toegezegd deze te zullen uitvoeren.

Op pag. 1 staat de aanbeveling om de reserves en voorzieningen nog inzichtelijker te maken en informatie toe te voegen over nut en noodzaak van de gereserveerde bedragen en over de onderbouwing van de hoogte van de bedragen. Het gaat in dit kader om 416 miljoen euro aan reserveringen. Toegezegd is dat GS vanuit alle beleidsvelden die reserves goed zal doornemen en de bevindingen met de subcommissie voor de jaarrekening zal delen. Duidelijk moet zijn waarvoor en voor welk doel de reservering bestemd is en of die reservering al dan niet in zijn geheel nodig is. Die onderbouwing van GS wordt afgewacht.

Gesproken is ook over de administratie van het BRU, die nu nog gescheiden is van die van de provincie. Dit geeft dubbeltellingen in de balans maar dat wordt in 2019 opgelost. De subcommissie heeft GS geadviseerd tijdig met die integratie van de administratie te starten.

De subcommissie heeft nog een hartenkreet gedaan. De systematiek voor het opstellen van een begroting moet dezelfde zijn als de systematiek voor het opstellen van de jaarrekening. De accountant heeft dit goedgekeurd, een en ander is derhalve conform de regels. De subcommissie voor de jaarrekening heeft ook voorgesteld de begroting 2018 concreter te maken en beter toetsbaar. Dat voorkomt veel vragen en technische toelichtingen achteraf.

De voorzitter constateert dat de commissie BEM geen vragen heeft voor de heer Germs. Hij geeft de commissie gelegenheid van gedachten te wisselen over voorliggend statenvoorstel.

De heer Van Muilenkom verwijst naar de openingszin van de jaarrekening, nl. dat het goed gaat met de provincie Utrecht. Hij stelt het op prijs dat dit nader wordt onderbouwd.

Plezierig is het dat er in het verslag successen worden vermeld maar het zou goed zijn ook projecten te vermelden die niet gelukt zijn, of niet konden worden afgerond.

Bij de nota Energietransitie moet de kanttekening worden geplaatst dat Utrecht nog achterloopt bij het behalen van de doelen die zijn gesteld.

In het kader van moties, amendementen en toezeggingen, zijn er partijen die hun motie hebben ingetrokken omdat deze door het college van GS was overgenomen. De PvdA is van mening dat melding moet worden gemaakt in de programma's in hoeverre een motie is afgehandeld of in hoeverre er resultaat is geboekt. In de commissie RGW van hedenmiddag verwees hij naar een toezegging over het leerwerkbedrijf Natuur en Landschap. Die motie werd door GS overgenomen maar daar wordt in de jaarrekening met geen woord over gerept.

De bestemmingsreserve bedraagt bijna een half miljard euro. In zijn algemeenheid moet worden geconstateerd dat er in de provincie Utrecht veel reserves zijn, bv. een bestemmingsreserve, een egaliseringsreserve en veel opende verplichtingen. De PvdA wil met de collega's nadenken of er richting GS een voorstel kan worden gedaan hoe de aanwending van reserves voor de juiste doelen scherp kan worden gehouden. PS moeten ook in dit opzicht aan het stuur blijven.

De heer Groothuizen constateert eveneens dat er sprake is van grote reserves en enorme verschuivingen in de grote posten tot halverwege het jaar. Aanvankelijk wordt dan aangenomen dat er meer wordt uitgegeven dan geraamd, maar uiteindelijk blijkt aan het eind van het jaar dat er tientallen miljoenen euro's over zijn. D66 vindt het belangrijk dat daar aan de voorkant beter zicht op komt,

zodat de uitgaven beter planbaar worden. Het helpt wanneer PS dieper kunnen kijken dan nu het geval is. Hij sluit zich aan bij de vraag van de voorzitter van de subcommissie aan GS om meer inzicht te bieden en de begroting meer SMART op te stellen. De indruk wordt nu gewekt dat de provincie Utrecht een enorme berg geld voor zich uit duwt terwijl vele beleidsambities, bv. de aanleg van fietspaden of snelwegen, verder weg naar de toekomst worden verschoven. Er moeten SMART afspraken worden gemaakt over wat er op afzienbare en toetsbare termijn tot stand gaat komen.

Wat betreft de NAR, de non activiteitsregeling, merkt hij op dat D66 hierover nog een technische vraag zal stellen. De indruk bestaat dat er iets meer middelen voorzien worden dan uiteindelijk nodig zal zijn. De vraag is wel hoe de provincie in de toekomst wil omgaan met dit type regelingen.

De heer Bekkers memoreert dat GroenLinks zowel bij de jaarrekening als bij de kadernota veel vragen heeft gesteld. De rode lijn in de vragen is dat er in beide stukken slordige formuleringen zijn gebruikt en dat wordt door de antwoorden bevestigd. Voorts lijkt het erop dat er geen strategische reflectie op het geheel heeft plaatsgevonden. Hij illustreert dit met voorbeelden.

Een vraag werd bv. gesteld over de onderbouwing van de 48 miljoen euro secundaire investeringen die door de EBU zijn uitgelokt, echter, GS lieten weten dat dit niet kon worden onderbouwd. Voorts werd een toelichting gevraagd op de passage over Delta Zeeland. Dat wordt vervolgens wel uitgelegd maar geconstateerd moet worden dat nogal wat teksten alleen maar door ingewijden te begrijpen zijn. Hij stelt de vraag of er in de provincie Utrecht concern strategen werkzaam zijn die inzake het gehele beleid en de sturingsfilosofie als het ware met GS meekijken. Ook is het de vraag of het denken in verbindende zin over de inhoud wel op orde is. Hij krijgt de indruk dat daarin nog te weinig is geïnvesteerd.

Veel van zijn vragen over de jaarrekening hadden betrekking op het maatschappelijk effect. Natuurlijk is er een spanning tussen het willen bereiken van maatschappelijk effect en de individuele bijdrage. Niet altijd is duidelijk of de output heeft bijgedragen aan het maatschappelijk effect. Als hij zou moeten kiezen tussen zekerheid over zijn individuele bijdrage qua output en tussen informatie en sturen op het effect van het beleid op de maatschappelijke vraagstukken, dan zou hij voor het laatste kiezen. Z.i. wordt er nu teveel op niet altijd relevante output gestuurd, maar te weinig op effecten. GS en ambtenaren hebben de zeer uitvoerige vraag van GroenLinks beantwoord naar het maatschappelijk effect van de gehele begroting. Hij is ze daarvoor erkentelijk maar signaleert tevens dat die vraag gesteld moest worden, terwijl de jaarrekening al gereed was. Er waren vier A4tjes van GS nodig om dat alsnog toe te lichten. Op dat punt heeft het dus ontbroken aan het beschrijven van het maatschappelijk effect. Hij meent dat een concernadviseur met strategisch gevoel GS had kunnen ondersteunen om de lijn naar het maatschappelijk effect te pakken te krijgen. Dat is kennelijk niet het geval, waardoor de provincie z.i. te klein aan het sturen is.

Vaker heeft hij in de afgelopen jaren gevraagd om indicatoren die relevant zijn. GroenLinks heeft destijds zelf met behulp van een motie indicatoren voor energie aangedragen. Hij vindt dat nog steeds een voorbeeld van goede indicatoren. Op andere vlakken zijn er indicatoren geformuleerd, waar hij twijfels over heeft. Wanneer er in het najaar geen betere indicatoren in de begroting zijn opgenomen, dan zal GroenLinks amendementen met goede indicatoren indienen, maar dat is in feite geen taak van PS. De organisatie moet voldoende strategisch uitgerust zijn om goede indicatoren te ontwikkelen.

Mevrouw Vlam constateert dat het pleidooi van de heer Bekkers wat betreft de indicatoren in grote lijnen overeenkomst met het appèl van de subcommissie. Zij stelt voor deze kwestie neer te leggen bij de subcommissie, die zich met de uitvoering bezighoudt.

De heer Bekkers geeft nogmaals aan dat hij het geen taak van PS of van de subcommissie vindt om indicatoren te ontwikkelen. Dat is een taak voor professionals.

Mevrouw Vlam beaamt dat PS een lekenbestuur is maar uiteindelijk ligt de controlerende taak bij PS en niet bij de vakspecialisten in huis. Het is de opdracht aan de vakspecialisten om de indicatoren voor het lekenbestuur toegankelijk te maken.

De heer Bekkers blijft erbij dat indicatoren niet door PS moeten worden opgesteld. GS hebben de opdracht om PS van een begroting te voorzien die gericht is op maatschappelijke effecten met ter zake relevante indicatoren.

De heer Germis, voorzitter van de subcommissie, memoreert dat de indicatoren een lange voorgeschiedenis hebben. De vorige voorzitter van de subcommissie heeft het aantal indicatoren destijds van 300 teruggebracht naar ca. 70. Een aantal daarvan is wettelijk verplicht. Na de vakantie zal hij met GS en de ambtelijk staf in de volgende vergadering van de subcommissie de balans opmaken ten aanzien van de indicatoren.

De heer Bekkers kan zich daarin vinden.

Hij vervolgt dat de non actief regeling 38 deelnemers bevat. De vraag, wat er met die 38 deelnemers gaat gebeuren, is nog niet door GS beantwoord. Hij vraagt dienaangaande alsnog om een reactie. In de jaarrekening wordt voorts melding gemaakt van de “vluchtelingenproblematiek”. Problematiek moet naar zijn mening worden gelezen als grote opgave. De omschrijving van “problematiek” moet naar het oordeel van GroenLinks worden gewijzigd in “opvang vluchtelingen”.

De heer Van Muilekom vraagt of GroenLinks van oordeel is dat er in de jaarrekening 2016 broddelwerk is geleverd.

De heer Bekkers vindt die term geen recht doen aan de mensen die hard aan dit document hebben gewerkt. GroenLinks is echter van mening dat er op het punt van maatschappelijk effecten iets ontbreekt, dat er geen link naar indicatoren wordt gelegd en dat er hier en daar slordige formuleringen worden gebruikt. Hij hoopt dat GS dat signaal serieus neemt.

Zijn collega Van Essen heeft in de commissie MME gevraagd om inzicht in de onderbesteding bij projecten. Over de gehele investeringsportefeuille moet er inzicht komen, zodat PS op dat vlak beter kan sturen, en die vraag sluit aan bij een eerdere vraag van de heer Groothuizen. GS hebben echter laten weten dat dit overzicht niet kan worden geleverd. Ook dat is een zorg. GroenLinks verzoekt GS dringend dit te verbeteren, dit ook met het oog op de komende begroting.

De heer Wijntjes legt uit dat dit voor hem de eerste keer is dat hij de jaarrekening van de provincie onder ogen krijgt. Hij constateert dat het document erg uitgebreid is met 177 pagina's. Dat kan veel compacter, vooral met to the point taalgebruik en minder inzoomen op de successen van het beleid. Een nuchtere rapportage heeft zijn voorkeur. Met GS kan bv. de afspraak worden gemaakt dat de volgende jaarrekening 50 pagina's minder zal bevatten en het jaar daarop 27 pagina's minder, zodat men na twee jaar op 100 pagina's uitkomt. Dat is meer dan voldoende voor een jaarverslag.

Deze provincie heeft, zoals de accountant stelt, een zeer goede financiële positie. Het lijkt op fund accounting en dat moet anders. Z.i. moet er een stap worden gezet naar een meer bedrijfsmatig begrotingsmodel. In de discussie over de fondsen hoort ook de vraag thuis wat de betekenis is van een dergelijk model in relatie tot de politieke besluitvorming. Politieke besluitvorming in een situatie met vele fondsen is z.i. de dood in de pot. Heeft men geen enkel fonds, dan moet er permanent worden afgewogen en dat is in een democratie een hele goede zaak. Hij pleit voor inzicht in de politieke afweging bij de besluitvorming. Dat bepaalt in sterke mate de invloed van PS op het begrotingsbeleid.

Zijn opmerkingen over de jaarrekening gelden in feite ook voor het rapport van de accountant EY dat uit 44 pagina's bestaat. Een groot deel van de rapportage heeft betrekking op juridische clausules maar deze moeten z.i. niet in de rapportage worden opgenomen. Dat leidt alleen maar af.

Spreker is ooit voorzitter geweest van de auditcommissie van het BRU t/m 2013. Toen al was het idee de BRU administratie te splitsen in een subsidieadministratie en in een tramadministratie. Immers, er is sprake van een apart trambedrijf en dat is een hele andere tak van sport dan de andere

taken en verantwoordelijkheden van de provincie. Hij is teleurgesteld nu er na drie jaar nog geen integratie van administraties tot stand is gekomen. Hij vraagt dat te bespoedigen.

Voorts wijst hij op de extra voorziening die in het kader van de NAR is getroffen. Daar tegenover staan minder personeelslasten, echter, die besparing komt in deze jaarrekening niet naar voren. Hij vraagt dienaangaande om uitleg.

Hij vraagt of de grondexploitatiebegrotingen van de Utrechtse Heuvelrug ooit formeel door PS zijn vastgesteld. Dat is noodzakelijk.

Voorts deelt hij mede dat het CDA instemt met het besluit zoals in dit voorstel is verwoord.

Mevrouw De Haan is blij dat het proces ten opzichte van vorig jaar is verbeterd. De provincie sluit 2016 af met een positief resultaat, maar wel minder dan begroot. Ook de begroting voor het meerjarenperspectief is sluitend. De ChristenUnie constateert dat de provincie Utrecht rijk is. De vraag is echter of er wel geld beschikbaar is.

Zij tekent aan dat de jaarrekening nog steeds een zoekplaatje is zoals al vaker is gememoreerd. Het is een puzzel om te vinden wat er daadwerkelijk is bereikt. Vooral successen worden gevierd. De vraag is of de provincie ook transparant wil zijn over zaken die niet of minder gerealiseerd zijn. Is de provincie bereid daar open en eerlijk over te communiceren? Die oproep doet zij voor de jaarrekening 2017.

Het valt op dat er per programma een groot verschil is in het hanteren van indicatoren. De ChristenUnie is er geen voorstander van om vele nieuwe indicatoren toe te voegen. Gezocht moet worden naar transparante doelstellingen vooraf en de behaalde resultaten naderhand om te kunnen beoordelen of er een effectief en efficiënt beleid is gevoerd. Op vele programma's wordt nu nog een concrete verantwoording gemist.

De grote post aan stortingen, die veel groter is dan de onttrekkingen, vindt haar fractie opzienbarend. Er is ruim 400 miljoen euro aan reserves. Aard, omvang, nut en noodzaak daarvan moeten ook volgens haar fractie worden aangetoond.

Voorts is er een bedrag van 133 miljoen euro niet aan mobiliteit besteed. Dat wringt bij haar fractie. Hoe verhoudt zich dat tot verkeersprojecten waarbij een kwaliteitsslag kan worden gemaakt maar waar dat door gebrek aan middelen niet mogelijk is? Ter zake verwijst zij naar het project Maarsbergen. Ook staat er veel geld in reserves op het gebied van mobiliteit. Qua techniek en systematiek is dat wel te begrijpen, maar tegelijk is het moeilijk verteerbaar, ook richting de burgers van deze provincie.

Alle programma's bevatten een post "overige kleine verschillen" maar het gaat toch om enorme bedragen. Zij verwijst naar de post BWM. Op een totaal van lasten van 20 miljoen euro is er 8 miljoen euro aan kleine verschillen begroot. Cultuur en erfgoed lasten komen uit op 15 miljoen euro en de overige kleine verschillen bedragen 13 miljoen euro. Daar moet richting begroting en jaarrekening veel scherper naar worden gekeken.

Haar fractie blijft aandacht vragen voor de verduurzaming van het provinciehuis. Zij begrijpt dat de WKO installatie kan worden toegepast. Daarvan ziet zij het plan van aanpak graag tegemoet als het gaat om de doorrekening en de termijn van verduurzaming. Zij markeert dat de energiehuishouding van het provinciehuis voor zowel kadernota als begroting te laat komt.

De vraag van de PvdA of het goed gaat met de provincie kan zij nu nog niet beantwoorden. In veel gevallen geeft de jaarrekening daar een positief antwoord op maar niet in alle gevallen kan zij doorgronden of de resultaten zijn bereikt die vooraf als doel waren gesteld.

Mevrouw Vlam is blij dat de jaarrekening dit jaar binnen de termijn kon worden aangeleverd, ook in de afstemming met de accountant.

Ook de VVD vindt het opmerkelijk dat de cijfers van de jaarrekening pas op pag. 160 beginnen. In een jaarrekening moeten beleiduitgangspunten worden beoordeeld in relatie tot wat er is gerealiseerd en wat er aan het eind van het jaar onder de streep over blijft. Dat is nu lastig te traceren. Vorige jaar heeft de VVD mede een motie ingediend over de methode Duisenberg-Van Meenen. Zij is blij dat de subcommissie daarmee aan de slag is gegaan. De hoop is dat de bevindingen van de subcommissie

extra bagage opleveren voor het traject jaarrekening, kadernota en begroting, zodat de documenten beter met elkaar kunnen worden vergeleken. Dat is nu nog erg ingewikkeld terwijl dat inzicht voor de sturing van PS noodzakelijk is.

Voorts wijst zij erop dat de vermogens van de provincie een oormerk moeten hebben. Destijds zijn de reserves met een bepaalde reden ingesteld. Gaandeweg moet worden beoordeeld of die reden nog steeds legitiem is en wat er op termijn met dat geld gaat gebeuren. De VVD is blij met de toezegging van GS om met de stofkam door alle reserves heen te gaan teneinde de actuele status daarvan te beoordelen. Concreetheid in de cijfers en in de stukken is noodzakelijk.

Het weerstandsvermogen van de organisatie is een belangrijk aandachtspunt. De VVD hecht belang aan een goede buffer. Wordt dat bijgesteld, dan moet men dat wel heel zeker weten.

De heer Groothuizen memoreert dat de accountant om een weerstandsvermogen vraagt van iets meer dan factor 1 maar de provincie heeft nu zelfs meer dan factor 2. Het weerstandsvermogen wordt als uitstekend aangemerkt, maar bevat ook het nodige vrije geld.

Mevrouw Vlam vindt het des te meer reden om goed naar de reserves en het weerstandsvermogen te kijken. Er is uiteraard een verschil tussen incidentele gelden en structurele gelden. Het gaat de VVD er om dat het percentage weerstandsvermogen structureel beschikbaar is. Vorig jaar heeft de VVD aandacht gevraagd voor de extra risico's van de provincie door de integratie met het BRU en door het trambedrijf. Alle focus is nu gericht op de Uithof lijn maar ook de bestaande lijnen leveren risico's op. De VVD wil hier aandacht voor blijven vragen.

De VVD hecht veel belang aan eenduidigheid zodat de begroting en de jaarrekening goed met elkaar vergelijkbaar zijn en de resultaten van de provinciale inzet helder en inzichtelijk worden. Dat maakt daadwerkelijk sturing door PS mogelijk.

Mevrouw Hoek verwijst naar pag. 22, herijking PRS/PRV. Geconstateerd werd dat de herijking van de convenanten bedrijventerreinen niet is meegenomen. Middels een motie is afgesproken dat dit alsnog zou worden opgepakt. Zij vraagt dienaangaande naar de stand van zaken.

Als het gaat om de rode contouren in relatie tot de huisvesting statushouders, heeft 50PLUS de indruk dat de markt niet helemaal matcht. Wat gebeurt er als er buiten de rode contouren voorzieningen worden getroffen voor het opvangen van statushouders?

Haar fractie is van mening dat windmolens niet dicht bij woonwijken, zoals Rijnenburg, moeten worden gerealiseerd, ook niet om extra geld te genereren. Ook moet er aandacht zijn voor de afschrijvingstermijn en uiteindelijke sloop van windmolens.

Met het oog op leegstaand agrarisch vastgoed vraagt zij aandacht voor de rechten en de plichten van agrariërs.

Er worden bestemmingsplannen goedgekeurd voor het realiseren van bouwprojecten vanwege het geld, terwijl het soms om locaties gaat waar zorg bestaat over ultrafijn stof. De business is vaak belangrijker dan de gezondheid van bewoners. Dat is onjuist.

Voorts signaleert zij dat er gebieden zijn die vallen onder de Stelling van Amsterdam maar dat er ook daar toch gewicht wordt voor het realiseren van een bouwproject, vanwege de financiële opbrengsten. De provincie Utrecht moet daar niet in meegaan.

De heer Dercksen vindt het bijzonder dat er nu veel aandacht voor de reserves wordt gevraagd. Zes jaar geleden heeft de PVV daar al het nodige over gezegd. Toen stelde de PVV dat een doorkijk naar de toekomst nodig is om de resultaten daadwerkelijk te kunnen beoordelen. De ervaring is dat, als de nood aan de man is, er wel erg gemakkelijk met reserves wordt geschoven. Destijds noemde de PVV dat "balletje, balletje". Voor de PVV is een dergelijk grote reserve reden om de belasting te verlagen.

Wat betreft het concern risicoprofiel van de provincie ziet hij nogal wat posten die gerelateerd zijn aan Hart van de Heuvelrug, de vliegbasis en Dorrestein. Hij vraagt hoe dat zit, omdat de woningbouw sterk aan het aantrekken is. Waarom wordt woningbouw nog steeds als het grootste risico binnen de provincie aangemerkt?

De heer Van Ojen sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Vlam, mevrouw De Haan en de heren Bekkers en Wijntjes als het gaat om de opbouw van de jaarrekening. Dit geldt in feite ook voor de kadernota en de begroting. Hij verwacht dienaangaande dat er door de pilot methode-Duisenberg goed advies wordt uitgebracht.

De jaarrekening heeft enigszins het karakter van een highlight document en dat maakt de leesbaarheid er niet gemakkelijker op.

Voorts signaleert hij de nodige wisselingen in getallen, met name in de reserves. Het jaar werd gestart met 34 miljoen euro onttrekking. Na een begrotingswijziging werd dat 97 miljoen euro onttrekking, terwijl dit uiteindelijk uitkomt op 39 miljoen euro storting. Op de website van de provincie staat dat het grote programma StuurAs medio 2017 volledig operationeel wordt. Is de provincie met de begroting 2018 en het vervolg dan af van de wisselende getallen?

De indicatoren wijkt op een aantal punten wel heel erg af van wat verwacht is. Zo komt het aantal gerealiseerde hectaren veengronden uit op 58 ha (38 ha in 2016) terwijl de begroting uit ging van 800 ha. Welke zin heeft het om met dergelijke indicatoren te werken wanneer de resultaten zo sterk afwijken?

Op pag. 58 staat iets over Foodvalley. Vorig jaar heeft zijn fractie daar bij de kadernota veel aandacht voor gevraagd maar ook in de vorige MME-vergadering is hij daar op ingegaan. Er wordt vooral in algemene termen gesproken bv. over het opzoeken van samenwerking e.d. maar de SGP vraagt zich af of er wel daadwerkelijk een wil is om hier als provincie een rol in te spelen.

Van het verhaal over de NAR werd hij niet vrolijk. In 2012 was het goed geregeld en werden de kosten jaarlijks in afdelingsbegrotingen opgevangen. Vervolgens kwam de accountant met een bepaalde suggestie om in één keer een voorziening te treffen. Tot zijn verbazing gaat een deel daarvan ten laste van het weerstandsvermogen. De SGP kan dat niet volgen. Het weerstandsvermogen is bedoeld om incidentele risico's en tegenvallers op te vangen. Dat is hier niet het geval aangezien deze post al uit 2012 dateert. De heer Wijntjes suggereerde terecht dat tegenover het oppotten van de gelden ook vermindering van lasten in de afdelingsbegrotingen moet staan. Hij begrijpt dan ook niet waarom de reserve moet worden aangewend. Hij sluit aan bij mevrouw Vlam dat hij niet blij wordt van een weerstandsvermogen met een ratio van 1,0 exact. Dat was in het verleden beter.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof memoreert dat de goedkeurende accountantsverklaring reeds is afgegeven. In het afgelopen jaar is gebleken dat de accountancyregels steeds strenger zijn geworden. Ook in dat licht moet men zich afvragen of het jaarverslag in de huidige vorm wel moet worden gehandhaafd. Het CDA gaf aan dat het bedrijfsmatig controleren van het jaarverslag ook zal gaan gelden voor de overheid. Dat betekent dat alle termen die in teksten worden gebruikt goed controleerbaar moeten zijn. De tekst zal ook op die gronden worden beoordeeld.

De heer Groothuizen merkt op dat D66 wel blij is met de uitgebreide toelichtingen. De oproep van coalitiegenoten dat het korter kan deelt hij niet. Deze toelichtingen geven goede uitleg over hetgeen er gebeurd is. Uiteraard mag de tekst puntiger en korter maar dat mag geen doel op zichzelf.

Mevrouw Vlam verduidelijkt dat de VVD vooral een concretere jaarrekening wenst.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof meent dat er een balans moet worden gevonden in relatie tot het doel van het jaarverslag. PS moeten kunnen controleren wat er is gedaan, welke afspraken er zijn gemaakt, hoeveel geld daaraan is uitgegeven en wat daarmee is bereikt. Het gaat haar niet zozeer om de lengte van het document. Wel is het essentieel dat hetgeen wordt beschreven ook controleerbaar is.

Onlangs werd er gesproken over een duurzaam jaarverslag. Zij wil in het achterhoofd houden dat het vooral concreet moet zijn. Indicatoren kunnen daarbij behulpzaam kunnen zijn maar mogen geen doel op zichzelf zijn. Deze kunnen helpen om de sturing voor PS en GS te verbeteren. In de kadernota is aangegeven waar de indicatoren aan moeten voldoen, naast de wettelijk verplichte indicatoren.

De heer Bekkers begrijpt van de gedeputeerde dat indicatoren geen doel op zich zijn. Dat onderschrijft hij volledig. Het gaat om het bereiken van maatschappelijke doelen en het jaarverslag en de begroting dienen er voor aan te geven voor welke maatschappelijke doelen de provincie zijn midde-

len inzet, in welke mate doelen bereikt zijn en welke inzet daarvoor nodig is geweest. De begroting en de jaarrekening zijn nu, wat betreft hun doelen, naar het oordeel van GroenLinks niet scherp.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof is dat wel met de heer Bekkers eens. De vraag is alleen welk middel daarvoor ter verbetering moet worden ingezet. Zo is de afsluiting per kwartaal reeds een middel dat PS en GS meer inzicht gaan bieden. Het nieuwe sturingssysteem leent zich daar ook voor, zodat er bij de kadernota en bij de najaarsrapportage concrete terugkoppelingen kunnen worden gegeven. Vragen zijn er gesteld over de reserves en voorzieningen. In het vierde kwartaal van dit jaar verschijnt de nota reserves en voorzieningen, die over de gehele linie tegen het licht worden gehouden. De reserves zijn wel gealloceerd. Zodra er met reserves wordt geschoven, moeten ook de andere afspraken uiteindelijk wel gefinancierd zijn.

Voorts licht de gedeputeerde toe dat er voor het BRU één administratie is, maar met het BRU zijn er afspraken gemaakt over de middelen tot en met 2019, de zgn. hekken van het BRU. Dat maakt dat er één administratie is voor één onderdeel, nl. het BRU. De balans wordt daardoor zeker niet opgeklapt. Wel zal er dit jaar worden gestart met de integratie van de administratie van BRU en provincie. De vorderingen over en weer, die nu nog zichtbaar zijn wegens de hekken van het BRU, zullen er langzaam aan uitgehaald worden.

In het kader van het assetmanagement is afgesproken dat er een nota investeringen zal worden opgesteld. Die nota zal in het derde kwartaal van dit jaar uitkomen. Daarin worden de investeringen zichtbaar inclusief de afschrijvingsmethodiek. Ook worden daarin de meerjarige prognoses in beeld gebracht.

Nog niet alles gaat goed in de provincie, zo beaamt zij. Er moeten ook nog ambities overblijven. Zo betreurt zij het dat het aantal verkeersdoden is gestegen. Het beleid wordt ook in dat kader kritisch tegen het licht gehouden. De vraag is bv. of de middelen op een andere manier moeten worden ingezet. Indien nodig, zal er worden bijgestuurd.

Het concernrisico profiel is een opsomming van de risico's. Het zijn verschillende type risico's, w.o. Hart van de Heuvelrug maar ook de nieuwe wetgeving vennootschapsbelasting voor overheidslichamen en projecten. Daar heeft de provincie ook een standpunt over ingenomen. Het zijn risico's die in de jaarrekening moeten worden gekwantificeerd.

Diverse opmerkingen zijn er over de NAR gemaakt. Het gaat om 38 personen en uit de technische beantwoording komt naar voren om welke personeelsleden het gaat. Het gaat om een diverse groep, bv. oudere werknemers maar ook medewerkers waar geen functie meer voor is. Betrokkenen zijn nog steeds oproepbaar maar in de praktijk komt dat weinig voor. De lasten werden vanaf 2012 betaald uit personeelsbudgetten. Dat werd vorig jaar niet meer door de accountant geaccepteerd. De accountant gaat ervan uit dat er afspraken zijn gemaakt in het kader van de NAR met de betrokken personeelsleden. Dat zijn langlopende verplichtingen en daar moeten reserves tegenover staan. Ook is afgesproken dat ieder jaar via de algemene reserve het weerstandvermogen wordt aangevuld met de bedragen die normaliter voor de NAR bestemd waren. Voor de accountant moet die voorziening nu worden getroffen in het kader van een zorgvuldige boekhouding. Een deel kon uit de frictiekostenregeling worden betaald, nl. 3,6 miljoen euro en 2,8 miljoen euro kon uit de jaarrekening worden betaald. Echter, dat was niet voldoende en daarom moest 2,3 miljoen euro uit het weerstandvermogen worden bekostigd. Dat weerstandvermogen is nu nog gezond maar het betekent wel dat het weerstandvermogen nauwlettend moet worden gevolgd. De reserve weerstandvermogen komt nu uit op 1.0 maar er is ook een incidentele weerstandscapaciteit van 2,08.

De heer Groothuizen merkt in het kader van de NAR op dat het geld, dat in de budgetten zit voor de komende jaren, er nog steeds is, terwijl er nu in één keer een voorziening moet worden getroffen. Er is ruimte ontstaan om het op deze manier te doen, zo veronderstelt hij.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de kosten ieder jaar werden voldaan uit de personeelsbudgetten die ieder jaar begroot worden. Dat accountant staat dat niet meer toe en nu moet er in

één keer een voorziening worden gevormd waardoor er ruimte in het personeelsbudget ontstaat. De veronderstelling van de heer Groothuizen is derhalve correct.

De heer Bekkers heeft de indruk dat er nu geen wijziging in de kadernota of in de jaarrekening wordt aangekondigd, waarin die personeelsbudgetten voor dat bedrag worden afgeroomd. Het lijkt erop alsof er uit incidentele middelen een voorziening wordt gevormd die nodig is, terwijl geld, dat voorheen besteed werd aan de NAR, nu in de personeelsbudgetten achterblijft. Is dat anders, dan stelt hij het op prijs dat dit schriftelijk met behulp van tabellen wordt uitgelegd.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof beaamt dat er ruimte in de personeelsbudgetten ontstaat maar GS hebben niet de bedoeling de extra ruimte in de personeelsbudgetten in te zetten voor personeel. Zij zegt toe dat inzichtelijk zal worden gemaakt om welke bedragen het jaarlijks zal gaan en met welke bedragen via de algemene reserve het weerstandvermogen zal worden aangevuld.

De heer Bekkers verzoekt de gedeputeerde deze systematiek binnen de organisatie na te vragen. In de regel zijn personeelsbudgetten gemandateerd aan personeelsverantwoordelijke managers.

De heer Wijntjes stelt voor af te spreken dat er toch een soort van begrotingswijziging komt, nu een deel van de personeelsbudgetten wordt ingezet voor het weerstandsvermogen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat het niet de bedoeling van GS is extra ruimte in de personeelsbudgetten te creëren. Het is de bedoeling het weerstandsvermogen op een verantwoorde manier in stand te houden. Dat betekent dat het reserve weerstandsvermogen op een ratio van 1.0 gehandhaafd moet blijven en dat er een gezonde incidentele weerstandscapaciteit blijft.

De heer Wijntjes vindt het voor de hand liggend om hiervan voor het lopende jaar een begrotingswijziging te maken, die separaat door PS wordt vastgesteld.

De gedeputeerde licht toe dat dit via de najaarsrapportage loopt, dus via de normale P&C cyclus. Zij zegt toe dat zij ten behoeve van PS de systematiek nog eens duidelijk op papier zal zetten. Voorts komt zij terug op de “kleine verschillen”, bv. 13 miljoen euro, die door mevrouw De Haan werden gesignaleerd. Dat ligt toch anders. Spreekster wijst erop dat de overige kleine verschillen uitsluitend betrekking hebben op de rechter kolom, maar alleen al het feit dat dit vragen oplevert, betekent dat het niet helder is opgeschreven. De overige kleine verschillen zijn salderingsverschillen en betreffen uitsluitend de rechter kolom. Zij zegt toe dat dit voortaan duidelijker zal worden uitgelegd. Relatief gaat het, ten opzichte van de budgetten, inderdaad om kleinere bedragen. Mevrouw De Haan noemde bij cultuur en erfgoed bv. een verschil van 13 miljoen euro. Gedoeld werd in dit verband op de begroting 2016, na wijziging, in relatie tot de werkelijke kosten. Het verschil betreft het saldo en dat is een bedrag van € 130.000,-. Deze systematiek zal nader worden uitgelegd.

Het programma StuurAs bestaat uit verschillende onderdelen. Het is in feite een gereedschapskist met een strategisch financieel instrumentarium om te kunnen sturen. Een onderdeel was de risicoparaagraaf, een ander onderdeel was het assetmanagement en nog meer. De gedeputeerde zegt toe een memo aan PS te zullen voorleggen over de sturingsmogelijkheden, die ook in de kadernota terecht zullen komen.

De heer Van Ojen memoreert dat GS StuurAs en de werking daarvan een jaar geleden bij de behandeling van de jaarrekening 2015 hebben geïntroduceerd in het kader van de grote fluctuaties die optreden bij begroting, herziene begroting en jaarrekening. Bij de begroting 2016 gaven GS nogmaals aan dat dit programma er mede voor kan zorgen dat de fluctuaties minder worden. De SGP vraagt of de informatie, die ook op de provinciale website te lezen is, correct is, nl. dat StuurAs medio 2017 volledig operationeel zal zijn. Leidt dat na de begroting 2018 tot minder fluctuaties?

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat met StuurAs aan de voorkant veel beter op de programma's kan worden gestuurd, zodat het jaarrekeningresultaat realistischer kan worden ingeschat. Gaandeweg wordt dat ook nu al zichtbaar. Ook de afsluiting per kwartaal zal de sturingsmogelijkheden verbeteren. Bij de kadernota en de najaarsrapportage kan daardoor worden bijgestuurd, indien nodig. Duidelijker kan zo worden aangegeven hoe de financiële huishouding er voor staat en hoe het staat met het bereiken van het maatschappelijk effect waarvoor de middelen worden ingezet.

Gedeputeerde Maasdam komt terug op de vraag over Hart van de Heuvelrug. Zij bevestigt dat de grondexploitatie vele jaren geleden door PS is vastgesteld. Ieder jaar wordt de mastergrondexploitatie ter beschikking van de woordvoerders van PS gesteld, zij het vertrouwelijk. Het is dus ook tussentijds mogelijk om daarvan kennis te nemen. De PVV vroeg naar de risico's van dit programma. Inderdaad worden de risico's beïnvloed door het aantrekken van de markt en deze worden daarin ook meegenomen. Eén van de risico's heeft bv. betrekking op mogelijke sociale woningbouw bij de vliegbasis, een en ander hangt samen met een verzoek van de gemeente Zeist. Dat risico wordt in de loop der tijd navenant minder en zal mogelijk op nul uitkomen.

Gedeputeerde Van den Berg merkt op dat de notitie herijking convenanten bedrijventerreinen als bouwsteen wordt meegenomen in de economische ruimtelijke structuurvisie. Eerst moet het economisch beeld voorhanden zijn en aan de hand daarvan zal de strategie worden bepaald.

Op zijn verzoek verduidelijkt mevrouw Hoek haar vraag over de rode contouren en huisvesting statushouders. Mevrouw Hoek krijgt het signaal dat er buiten de rode contour locaties worden vrijgemaakt, bv. niet een gebruikt voetbalveld, voor het realiseren van tijdelijke woonvormen voor statushouders. Hoe staat de gedeputeerde er tegenover wanneer dat toch een blijvende voorziening buiten de rode contour gaat worden?

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat hij dat dan eerst aan PS zal voorleggen. Bouwen buiten de rode contour is immers een statenbesluit.

Gevraagd werd te letten op de afschrijving van windmolens in relatie tot Rijnenburg. Hij verwacht dat ontwikkelaars daar zeker oog voor zullen hebben. Overigens is dit allemaal nog wat prematuur.

Hij komt terug op de opmerking van de heer Bekkers over het uitgelokt vermogen van 48 miljoen euro voor het inzetten van het cofinancieringsfonds van de EBU. GroenLinks meent dat deze vraag niet zou zijn beantwoord, echter, GroenLinks heeft die vraag niet gesteld. Gevraagd werd wat er zou gebeuren indien het cofinancieringsfonds niet door de EBU zou zijn ingezet. De gedeputeerde kan die vraag niet beantwoorden omdat dit een kwestie van de markt is.

Voorts licht hij toe dat hij de term "vluchtelingenproblematiek" niet als een kwalificatie heeft bedoeld voor de doelgroep. Het betreft de maatregelen die nodig waren, naar aanleiding van de grote instroom vluchtelingen, en om dat veilig en logistiek verantwoord te doen heeft hij dat als "problematiek" gekenschetst.

De heer Bekkers komt terug op zijn vraag wat er wordt ingezet voor de 38 personen die op non actief staan. Daar is nog geen antwoord op gekomen.

De heer Van Ojen vraagt nogmaals om een antwoord op zijn vraag over de inzet van de provincie op samenwerking met Foodvalley.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat de inzet van de provincie voor Foodvalley goed omschreven staat in de jaarrekening. Daarin staat ook dat "het beter moet dan voorheen". Foodvalley heeft de indruk zich aan de rand van de provincie te bevinden en daardoor onvoldoende aandacht te krijgen. Op dat vlak is er een forse inhaalslag gemaakt.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zal de technische vraag van GroenLinks over de NAR alsnog schriftelijk afdoen.

De voorzitter constateert dat de commissie PS zal adviseren over dit agendapunt een normaal debat te houden. Hij sluit dit agendapunt vervolgens af.

2.2 Statenvoorstel Kadernota 2017

De voorzitter geeft het woord aan de inspreker.

De heer Frank van der Hulst, directeur van Kunst Centraal, deelt mede namens BISC en Landschap Erfgoed Utrecht mede dat de drie organisaties partnerinstellingen van de provincie Utrecht zijn. Dat zijn instellingen die uitvoeringskennis en continuïteit op provinciale beleidsterreinen garanderen, daar waar onvoldoende kansen liggen voor marktpartijen. De organisaties worden door de provincie aangemerkt als uitvoerders van provinciaal beleid en ze zijn al vele jaren een continue factor in het provinciale beleid en onderdeel van de culturele infrastructuur. Ook deze organisaties hebben te maken met loon- en prijsstijgingen maar de provinciaal beschikbaar gestelde bedragen zijn niet geïndexeerd vanaf 2012. Dat wordt als een sluipende bezuiniging ervaren. Uiteraard proberen de organisaties daar zelf iets aan te doen. Een deel van de stijgende kosten kon worden opgevangen door kostenbesparing en door het werven van extra inkomsten. Tot nog toe is er niet ingeleverd op activiteiten en resultaten. Dat had overigens ook te maken met het feit dat de loonstijging in de sector tot nog toe beperkt is gebleven. Dat is komende jaren niet langer mogelijk. De reserveposities van de organisaties zijn beperkt en noodzakelijk voor het opvangen van tegenvallers, zoals langdurig zieken. In de verhoging van tarieven naar gebruikers en klanten zijn de organisaties terughoudend. De provinciale middelen zijn er juist voor om diensten en producten voor iedereen beschikbaar en toegankelijk te houden. Kortom, de grens is bereikt. Als er in de komende jaren niets verandert, zal er in activiteiten moeten worden geschrapt en/of personeel. De verwachte loonstijging komt uit op 1,7%. Kunst-Centraal heeft zich ingeschreven voor de cultuurnota en de erfgoednota maar daarbij werd wel een niet sluitende begroting ingeleverd, omdat wordt voorzien dat dit meerjarig een knelpunt gaat opleveren. Overigens komt deze kwestie niet uit de lucht vallen. De niet indexering is al veel langer aan de hand. Uitgaande van 1,5% loonstijging per jaar komen de berekeningen cumulatief voor de drie genoemde organisaties in de komende drie jaar uit op minimaal € 400.000,- extra lasten. De organisaties vinden het lastig te rijmen dat de provincie voor de kosten van de eigen medewerkers de budgetten wel indexeert, maar dat kennelijk niet nodig vindt voor de organisaties die zo hecht gelieerd zijn aan diezelfde provincie. Die logica ontgaat hem.

De organisaties doen graag mooi werk, ze blijven dat graag doen maar een reële tegemoetkoming in de stijging van de kosten in de komende drie jaar zou daarbij erg helpen.

De voorzitter geeft de commissie gelegenheid vragen aan de inspreker te stellen.

De heer Groothuizen vraagt de gedeputeerde of geen van de gesubsidieerde partnerinstellingen van de provincie Utrecht wordt geïndexeerd. Is dat een algemene systematiek of is hier sprake van een specifieke situatie voor deze sector en deze organisaties?

De voorzitter verwijst deze vraag door naar de behandeling van de kadernota.

Mevrouw Noordenbos vraagt welke taken de instellingen niet meer kunnen uitvoeren, wanneer indexering achterwege blijft.

De heer Bekkers merkt op dat er in de kadernota € 100.000,- is ingeruimd. Is dat voldoende? Het bedrag van € 100.000,- is het nieuwe structurele niveau, terwijl loon- en prijsstijging steeds weer terugkomen. In feite zou er derhalve op de toevoeging van de € 100.000,- jaarlijks een loon- en prijsindexatie moeten volgen. Is de inspreker dat met hem eens?

De heer Schaddelee merkt op dat de organisaties voor een bepaald bedrag hebben ingeschreven voor wat betreft het uitvoeren van diensten over een langere periode. Is de conclusie niet dat orga-

nisaties voor een te laag bedrag hebben ingeschreven? Had dit kunnen worden voorzien of doet dit zich vrij onverwacht voor? Immers, indexering is van alle tijden.

Richting gedeputeerde meldt hij in de veronderstelling te verkeren dat het niet indexeren een tijdelijke bezuinigingsmaatregel was. Dat blijkt echter nog steeds aan de orde te zijn. De ChristenUnie vindt dat geen wenselijke situatie.

De heer Van der Hulst komt terug op de vraag van de SP wat niet meer kan worden gedaan aan taken, wanneer indexering achterwege blijft. Dat verschilt per organisatie. KunstCentraal zal waarschijnlijk moeten gaan bezuinigen op de programma's kunstmenu cultuurprogramma, bedoeld voor kinderen. 75% van de scholen profiteert daarvan en draagt daar aan bij, evenals gemeenten. Dat kan betekenen dat die programma's voor minder kinderen beschikbaar komen.

In het statenvoorstel is een bedrag van € 100.000 ingeruimd en dat wordt ook zeer gewaardeerd. Dat betekent dat de noodzaak wordt gevoeld iets aan dit probleem te doen. Er zit ook een principiële kant aan het verzoek van de organisaties, nl. dat het logisch is om te indexeren omdat dit op termijn meer zekerheid biedt. De € 100.000,- is een mooi bedrag maar hij kan niet helemaal overzien of het voldoende is. Hij beaamt de stelling van GroenLinks dat ook op dat bedrag het indexeringsprincipe jaarlijks zou moeten worden losgelaten.

Gevraagd werd of er te laag is ingeschreven. Er was geen onduidelijkheid over het feit dat er geen indexering zou plaatsvinden. Wel hebben de organisaties direct gemeld dat zij voor dat bedrag een plan zouden kunnen maken. Als dat vervolgens een aantal jaren moet worden uitgevoerd, dan is het lastig langzaam aan te gaan inleveren. Om die reden is er een niet sluitende meerjarenbegroting geleverd om aan te geven dat de organisaties dat principieel bij de provincie willen aankaarten. Wanneer zou blijken dat het niet haalbaar is, gaan de organisaties opnieuw hun best doen. Echter, het signaal is nu dat indexering redelijk is. Dit zou ook passen bij de relatie die de organisaties met de provincie Utrecht hebben.

De voorzitter dankt de inspreker voor zijn bijdrage en geeft vervolgens de kadernota 2017 in behandeling.

De heer Van Ojen constateert dat er in de eerstvolgende jaren een plus te zien is, maar nog nooit is dat zo beperkt geweest, nl. € 5.000 voor 2018. Dat wordt moeizaam, zeker gezien alle fluctuaties die zich zo nu en dan voordoen.

Bij veel verwachte uitgaven staat nog PM. Hij vraagt hoe groot het risico daardoor wordt op verliezen aan het eind van het jaar, aangezien de bedragen daar nog moeten worden ingevuld.

Een stijgende lijn is zichtbaar in de motorrijtuigenbelasting. De laatste jaren was er sprake van een dalende lijn door incidentele tegenvallers. Hoe zeker en betrouwbaar zijn de getallen?

De heer Dercksen komt nogal wat correctieboekingen tegen. Hij vraagt hoe dat mogelijk is terwijl het document door velen wordt beoordeeld. Wat wordt er verkeerd gedaan, waardoor er later toch nog een fors aantal correctieboekingen moet worden uitgevoerd?

De heer Kocken vraagt of de meicirculaire alsnog wordt verwerkt alvorens de kadernota wordt vastgesteld. Voorts memoreert hij dat ook de indicatoren aan de kadernota moeten worden gekoppeld. Hoe staan de andere fracties daar tegenover?

De heer Schaddelee verwijst naar de cultuureducatie van KunstCentraal. Hoe zit het met de indexering en geldt dat ook voor andere organisaties waarmee de provincie een subsidierelatie heeft?

De ChristenUnie zal het Groene Hart, energietransitie en verkeersveiligheid tijdens het debat in PS gaan inbrengen. Voor mobiliteit heeft de provincie vele miljoenen euro's aan geld op de plank. Voor verkeersveiligheid lopen er verschillende projecten, zoals op pag. 30 is aangegeven. Echter, deze worden er uit gehaald en komen op een later moment terug. De ChristenUnie vindt dat jammer en vraagt waarom juist die verkeersveiligheidsprojecten niet met voorrang kunnen worden uitgevoerd.

Voor de energietransitie is een fonds van € 4 miljoen beschikbaar. Spreker noemt dat een fooi in relatie tot de provinciale begroting. De vraag is of dit bedrag voldoende is voor de maatschappelijke uitdaging waar de provincie op dit punt voor staat.

De heer Bekkers vraagt waar de € 4 miljoen op gebaseerd is. In de stukken staat een veel hoger bedrag dat beschikbaar wordt gesteld voor energietransitie. Het gaat om een bedrag dat ondersteunend is om private investeringen te stimuleren. Bekend is dat het probleem in de energietransitie niet zozeer het rendement is, maar de financieringsproblematiek. Hij vraagt waarom de ChristenUnie op voorhand zo laatdunkend doet over deze provinciale bijdrage.

De heer Schaddelee had niet de bedoeling laatdunkend te doen maar de achtergrond van zijn vraag is dat hij de verzekering wil hebben dat de middelen voldoende zijn voor de ambities.

De heer Dercksen vraagt hoe de heer Schaddelee dat ziet ten opzichte van de investering die wordt gevraagd vanuit het klimaatakkoord van Parijs, nl. 12,1 biljoen euro. Die enorme investering zal een effect hebben van 0,05 graden. Hij vraagt dan ook naar het effect van de inzet van € 4 miljoen.

De heer Schaddelee ziet de bijdrage van de PVV als een ondersteuning van zijn pleidooi. Er moet meer geld aan de energietransitie worden uitgegeven. Met een beperkt bedrag kan men kennelijk niets bereiken. De provincie moet op dit punt doen wat mogelijk is maar heeft een vrij beperkte taak. De meeste uitdaging ligt op rijksniveau. De provincie richt zich niet alleen op energietransitie maar ook op energiebesparing. Wellicht gaan dergelijke investeringen zelfs geld opleveren.

De heer Dercksen licht toe dat de VN klimaatmodellen hebben uitgewezen dat die enorme investeringen geen effect zullen hebben. Het gaat hier om feitelijke informatie.

De heer Schaddelee heeft te weinig kennis van zaken om hierover nu een goed debat aan te gaan. Er is heel veel geld nodig, terwijl de provincie slechts een bedrag van € 4 miljoen inzet. Toch moet er worden gekeken naar de verantwoordelijkheid die binnen de eigen scope van de provincie valt.

Bij de jaarrekening werd net geconstateerd dat er veel geld wordt opgepot, wel of niet in reserves. Terecht legt de PVV daar al jaren de vinger bij, ondersteund met moties, om dat geld aan de burgers terug te geven. Die overweging komt voor de ChristenUnie inmiddels ook enigszins in beeld. Wanneer het geld niet binnen een redelijke termijn kan worden uitgegeven, dan moet dat geld aan burgers worden teruggegeven.

De heer Jansen merkt op dat ook het CDA graag wil weten of de indexering wel bij andere partnerinstellingen wordt toegepast, dit naar aanleiding van de inbreng van de inspreker. Het CDA wil benadrukken een warme belangstelling te hebben voor het laten voortbestaan van deze organisaties.

De heer Bekkers komt terug op zijn eerdere vraag in hoeverre GS in de organisatie een beroep kan doen op de aanwezigheid van strategische competentie. Is er op dat vlak versterking nodig? Is de € 100.000 voor eenmalige loon-en prijscompensatie voldoende? Moet er geen indexatie op die compensatie worden berekend, immers, de lonen en prijzen zullen de komende jaren verder gaan stijgen.

Voor de Omgevingswet wordt extra budget gevraagd maar hij meent dat er eerder ramingen zijn gedaan voor de implementatie Omgevingswet: waarom is toen niet meegenomen dat er een evaluatie nodig is?

Met het oog op de forse reserves vraagt GroenLinks of GS er voor open staan om met een investeringsplanning te gaan werken, zodat reserves dynamischer kunnen worden ingezet. Dat bevordert de flexibiliteit. Het is vreemd om nu al geld in kas te hebben voor 2030 terwijl er noden zijn die nu kunnen worden verholpen. Hij vraagt of GS tussen de kadernota en de begroting de staten dienaangaande van een visie willen voorzien.

De heer Hoefnagels verzoekt nogmaals om beantwoording van een eerdere vraag van zijn collega Groothuizen. Voorts vraagt hij om een nota met daarin de beschrijving van de consequenties van de NAR voor de kadernota.

Hij sluit aan bij de vraag van de heer Kocken over de mei circulaire en de consequenties daarvan voor de kadernota.

In de kadernota wordt ingegaan op de afhandeling van het coalitieakkoord. Hij had dit deel in de jaarrekening verwacht. Het valt op dat van de nadere invulling van € 1 miljoen in het coalitieakkoord een bedrag van € 139.000 niet is besteed. O.a. heeft dat betrekking op Utrecht promotie en het Utrecht 20-40 beleid. Hij vraagt zich af of de doelstellingen op dat vlak reeds zijn gerealiseerd. Overigens meent hij zich te herinneren dat ook de open data hier bij horen. Is dat het geval, dan is zijn vraag of hiervoor geen geld meer nodig is.

De heer Boer sluit aan bij de vragen over de meicirculaire.

De heer Van Muilenkom deelt mede dat hij de fracties nogmaals een amendement zal toesturen in het kader van de programmabegroting 2017. Dat gaat over de indexering van partnerinstellingen en subsidiënten. Dit amendement zal door de PvdA alsnog worden ingediend in de PS vergadering.

Veel is al gezegd over de mega reserves. Hij vindt het belangrijk dat PS gaan nadenken hoe daarmee moet worden omgegaan. Wellicht dat daarover in de PS vergadering een voorstel naar voren kan worden gebracht. De PvdA heeft gelezen dat er weer een inpassingsfonds wordt ingesteld. De PvdA is daar erg kritisch over. Zijn fractie is blij met de extra inzet op het gebied van de energietransitie. Ook krijgt de biodiversiteit extra aandacht.

Bij het programma Bestuur komt naar voren dat er veel aandacht wordt besteed aan Vijfheerenlanden. Expliciet aandacht vraagt hij voor de discussies die in het Gooi plaatsvinden waar de Utrechtse gemeente Eemnes zijdelings bij betrokken wordt. Noord-Holland neemt een robuuste koers in richting gemeenten om tot herindeling te komen. Eemnes heeft altijd met Gooise gemeenten samengewerkt en stelt zich om die reden terughoudend op. Eemnes "hangt er wat bij". Hij vraagt hoe de bestuurskracht in Eemnes en omgeving kan worden behouden c.q. versterkt.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de mei circulaire ruimschoots voor de besluitvorming over de kadernota naar PS wordt gezonden. Qua planning en tijd lopen jaarrekening en mei circulaire niet geheel parallel.

De nota investeringen en de nota reserves en voorzieningen zullen in het derde en in het vierde kwartaal aan PS worden voorgelegd.

De heer Hoefnagels merkt op dat de nota investeringen samenhangt met de wijze waarop met investeringen en kapitaalgoederen wordt omgegaan. Daarnaast komt steeds weer de vraag naar voren hoe groot de reserves zijn. Hoe wordt inzichtelijk dat deze noodzakelijk zijn voor de doelen die ooit zijn ingesteld? Tot op heden is dat nog nooit helder geworden in een nota investeringen. Het is dan ook de vraag in hoeverre alle vragen van PS door de nota investeringen kunnen worden beantwoord. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet uiteen dat er, op basis van een programma of een beleidsstuk, een budget ter beschikking wordt gesteld. Daarbij wordt aangegeven wat met de middelen wordt gedaan en hoe die worden ingezet. Onder de reserves ligt derhalve het beleid ten grondslag, dat nog moet worden uitgevoerd. Programmabreed wordt nu in beeld gebracht hoe hoog de reserves zijn, welke programmaonderdelen er liggen, welk beleid er moet worden uitgevoerd en hoeveel investeringen er moeten worden gedaan. Bij het asset management werd het beheer en onderhoud van de wegen in kaart gebracht en dat heeft een tekort van € 12 miljoen op het beheerpostenoverzicht opgeleverd. Het is een goed instrument om beter op de programmaonderdelen te kunnen sturen.

De heer Hoefnagels memoreert dat destijds is aangegeven dat dit tekort voortkwam uit de berekenwijze. Genoemd tekort ontstond op basis van een systematiek die in het geheel niet overeenstemde met de systematiek die de afgelopen jaren is toegepast voor kosten kapitaal.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof merkt op dat op basis van assetmanagement de hele investeringen en de hele kapitaalgoederen maar ook al het beleid in kaart kunnen worden gebracht, waardoor betere sturing mogelijk wordt.

Gevraagd werd naar de motorrijtuigenbelasting en de mate van betrouwbaarheid. In de mei-, september- en decembercirculaires wordt er via het provinciefonds inzicht geboden in de motorrijtuigenbelasting. De hoogte van de motorrijtuigenbelasting wordt pas eind van het jaar bij de jaarrekening definitief vastgesteld. Om die reden is vorig jaar afgesproken hiervoor een egalisereserve te vormen met een maximaal plafond, dat overigens inmiddels is bereikt.

Gevraagd werd naar de strategische competenties in de organisatie. De voormalig controller is aangesteld in de nieuwe functie van strategisch adviseur. Hij zal zorgen voor bewaking van de integraliteit tussen de domeinen en hij zal het strategisch denken in de organisatie versterken. Het gaat hier om een nieuwe functie. T.z.t. zal blijken of de effecten daarvan merkbaar zijn in de jaarrekening en andere documenten.

Vaker is er in deze commissie gesproken over een herijking van subsidies. Er zijn partnerinstellingen van de provincie die hebben aangegeven dat zij zich in een nijpende situatie bevinden. Bij de busconcessies zijn er afspraken gemaakt over loon- en prijsindexatie. Dat zijn de enige twee organisaties waarmee die afspraken zijn gemaakt. GS hebben afgesproken de komende paar maanden te gaan gebruiken om de feitelijke situatie binnen de betreffende organisaties in kaart te brengen. Niet alleen zal er worden gekeken naar de loon- en prijscompensatie maar het gaat dan om een herijking van alle subsidies. Die zullen kritisch tegen het licht worden gehouden. Nagegaan zal worden wat de instellingen nodig hebben om hun taken te kunnen uitvoeren en met welke middelen dat zou kunnen. Zij realiseert zich dat de instellingen niet voor niets aan de bel trekken. Voor de herijking van subsidies is een budget gereserveerd.

De heer Van den Berg licht toe dat het budget van € 4 miljoen, verdeeld over vier jaar, voor de energietransitie voortkomt uit een afspraak in het coalitieakkoord. Wel tracht hij het budget te verruimen door samen met de afdeling Financiën te onderzoeken of een financiële constructie daaraan kan bijdragen. Voorlopig moet hij het met € 4 miljoen doen maar hij tracht dat bedrag op een intelligente manier te verruimen, gelet op de ambities van het college.

Gedeputeerde Maasdam licht toe dat nu nog wordt uitgegaan van de invoering van de Omgevingswet in juli 2019 of begin 2020. De bedragen voor de invoering van die wet gaan tot die data. Daarna hebben de bedragen betrekking op het digitale stelsel voor de Omgevingswet. Om die reden is er in 2019 een evaluatiemoment voorzien, o.a. om de ontwikkelingen in het digitale stelsel te volgen.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de positie van Eemnes in de bestuurlijke ontwikkelingen in het Gooi, aangestuurd door de provincie Noord-Holland. Zij antwoordt dat daarvoor zeker aandacht is. Eemnes is zelf in control maar de opties worden doorgenomen met de provincie, echter, het proces wordt zelf door Eemnes geïnitieerd: de gemeente moet eerst zelf bepalen waar zij haar toekomst ziet. Zo nodig biedt de provincie ondersteuning. GS volgen het dossier met veel aandacht maar wachten op de opties die Eemnes voor zichzelf ziet als het gaat om haar toekomst.

Voorts memoreert de gedeputeerde dat de provincie in 2011 alle subsidieontvangende instellingen die vooral een bijdrage leveren aan de cultuurportefeuille, zoals KunstCentraal, BISC, het LEU, de Monumentenwacht, Slot Zuilen en Kasteel Amerongen, confronteerde met 15% bezuinigingen op hun totale begroting. Vervolgens bleef indexering achterwege. Deze instellingen zijn nu in beeld voor de herijking van subsidies, zoals zojuist door haar collega werd aangekondigd. Onderzocht wordt wat er aan de hand is.

De heer Hoefnagels vraagt zich af waarom PS het amendement van de PvdA destijds niet hebben gesteund. Hij heeft dit nagelezen en constateert dat GS hebben toegezegd een overzicht te zullen leveren hoe dat bij de verschillende beleidsterreinen is geregeld. Deze afspraak is echter nooit in de toezeggingenlijst terecht gekomen. Het lijkt erop dat GS daar nu pas mee aan de gang gaan.

Dit moet helder zijn voordat de kadernota door PS wordt behandeld.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat alleen aan de voorkant met de OV concessies afspraken zijn gemaakt over loon-en prijsindexatie. Onderzocht wordt hoe nijpend de situatie is bij partnerinstellingen.

De heer Hoefnagels memoreert de vraag van PS destijds hoe het op verschillende beleidsterreinen zit. Het gaat hier om de uitvoering van provinciale taken in den brede, bv. ook om onderzoek door een adviesbureau in het kader van Maarsbergen. Het gaat niet alleen om subsidies. PS wilden daar een antwoord op, maar dat is nooit gegeven. Er zijn provinciale taken die door bedrijven en organisaties worden uitgevoerd, met behulp van een subsidie. De vraag is hoe dat gaat met andere partijen en op andere terreinen binnen de provincie, bv. op het gebied van mobiliteit.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof begrijpt dat de vraag zich nu ook richt op inhuur van derden voor bv. een project als Maarsbergen. Daar wordt een bureau gevraagd de Bos-Beek variant nog eens te tekenen en door te rekenen. Dat is iets anders dan subsidies. Zij tracht helder te krijgen wat PS in die zin nu van GS verwachten, voorafgaand aan de behandeling van de kadernota.

De heer Hoefnagels memoreert dat de gedeputeerde destijds op vragen van de heer Van Muilekom heeft geantwoord dat, wanneer PS extra geld willen voor dit doel, dat bij de begroting en de kadernota moet worden gevraagd en niet later.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof vindt het belangrijk eerst de omvang van de problemen binnen de gesubsidieerde instellingen te analyseren. Nagegaan wordt wat daar aan de hand is. Er wordt nu een budget gereserveerd voor het proces herijking subsidies. De resultaten daarvan zullen met PS worden besproken. Zij verzoekt het college de ruimte te geven om dat in de komende paar maanden te onderzoeken. Daarover moet helderheid zijn alvorens de nieuwe beschikkingen aan het eind van het jaar de deur uitgaan, bv. of de inzet van extra middelen problemen kan oplossen.

De heer Bekkers begrijpt dat de gedeputeerde dit punt nu markeert en daar een richting aan geeft. Met de toenmalige toezegging/afpraak gaat zij nu aan de slag. GroenLinks vindt dat er in feite geen onderscheid is tussen een aanbesteding, een inhuur of een subsidieverlening. Het gaat allemaal om het bereiken van een maatschappelijk doel, waar een prijskaartje aan hangt. Het gaat om organisaties die in een markt opereren met lonen en inkoop. Dat kan per sector verschillen maar op zichzelf is er overal loon- en prijsontwikkeling. Of dat gebeurt middels een inkoopopdracht, een subsidie, een aanbesteding of een interne opdracht maakt niet uit.

De voorzitter meent dat dit punt verder kan worden uitgediept bij de bespreking van de kadernota in PS. Hij rondt de bespreking van dit agendapunt af.

De voorzitter geeft vervolgens de voorzitterskamer over aan mevrouw Keller.

3. VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING

3.1 Statenvoorstel zienswijze begroting 2018 Randstedelijke Rekenkamer

Mevrouw Vlam deelt mede dat de VVD heeft kennisgenomen van de conceptbegroting voor 2018. Daarin zijn de laatste stappen verwerkt van de organisatiewijziging. Het wordt nu tijd de transitie in te zetten. De VVD kijkt uit naar de resultaten daarvan. 2018 wordt het jaar waarin de nieuwe structuur moet gaan werken.

De voorzitter constateert dat de commissie BEM dit voorstel als een sterstuk aan PS zal presenteren.

3.2 Statenvoorstel plaatsvervangend bestuurder Randstedelijke Rekenkamer

Mevrouw Boelhouver constateert dat dit voorstel voortkomt uit de evaluatie destijds van de Randstedelijke Rekenkamer. GroenLinks vindt dit een goede oplossing. Zij meent dat er eerst 0,1 fte voor deze functie was beoogd, maar dat dit is omgezet in 0,2 fte. Waarom is daarvoor gekozen? Wat gaat de bestuurder doen in 7,3 uur per week?

De heer Van Ojen sluit zich bij die vraag aan.

Mevrouw Hoenderdos van de Randstedelijke Rekenkamer memoreert dat tijdens de evaluatie in 2013 door Berenschot werd geadviseerd ook naar het model te kijken. Een werkgroep uit vier provincies heeft zich daarmee beziggehouden. Dat heeft uitgemond in het besluit om tot 2019 het bestuurders-directeur model te handhaven. Berenschot adviseerde een 0,4 fte voor de bestuurder terwijl spreekster in haar reorganisatieplan een 0,1 formatieplaats voorstelde. De werkgroep heeft verschillende varianten gezien. Uiteindelijk is het besluit genomen, ook door de provincie Utrecht, over te gaan tot een 0,2 fte plek voor de bestuurder. 0,1 fte was te weinig en 0,4 fte was te veel. Het is de bedoeling dat de bestuurder zich vooral gaat bezighouden met externe oriëntering, onderzoeksonderwerpen die er toe doen alsmede aanpak en producten, zodat PS nog beter kunnen worden bediend. De bestuurder gaat zich zeker niet met onderzoek bezighouden, zoals de voorgaande directieleden dat deden.

Mevrouw Boelhouver heeft in de begroting gelezen dat de Randstedelijke Rekenkamer alle fracties drie keer per statenperiode zal bezoeken. Dat lijkt haar veel en de vraag is of dat ook haalbaar zal zijn.

Mevrouw Hoenderdos antwoordt dat een frequentie van drie keer per statenperiode niet haalbaar is.

De voorzitter constateert dat dit voorstel als sterstuk aan PS zal worden gepresenteerd.

4. FINANCIËN

4.1 Statenvoorstel aanpassing subsidieverordening mobiliteit Regio Utrecht

De commissie heeft geen vragen over deze technische aanpassingen.

Dit voorstel wordt als sterstuk aan PS gepresenteerd.

4.2 Statenvoorstel aanpassing algemene subsidieverordening

Mevrouw Boelhouver verwijst naar de bijlage met onderwerpen die niet verwerkt zijn in de algemene subsidieverordening. Zij vraagt of men later op die onderwerpen terugkomt. Het gaat om onderwerpen die de nodige overwegingen bevatten.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof merkt op dat de subsidieverordening van de BRU is opgenomen in de algemene subsidieverordening van de provincie, een en ander conform afspraak. In dat kader werden ook andere zaken tegen het licht gehouden, bv. de open data. Onderzocht werd of dat nu in de algemene subsidieverordening zou moeten worden meegenomen of nog niet. Dat overzicht is toegezonden. Jaarlijks en indien nodig twee keer per jaar wordt de algemene subsidieverordening tegen het licht gehouden. Dit zijn onderwerpen die kritisch zullen worden gevolgd en nagegaan wordt of de algemene subsidieverordening t.z.t. met die onderwerpen moet worden uitgebreid. Er is voor gekozen dat nu niet te doen.

Dit voorstel wordt als sterstuk aan PS gepresenteerd.

5. CULTUUR

5.1 Statenbrief voordracht Nieuwe Hollandse Waterlinie als UNESCO werelderfgoed

Aangezien de vragen zijn beantwoord, heeft de SP geen behoefte meer om deze brief te bespreken.

6. TER INFORMATIE

6.1 Statenbrief inrichting topstructuur

6.2 Statenbrief voortgangsrapportage voorbereiding UNESCO werelderfgoed nominatie Romeinse Limes

6.3 Memo GS gedeputeerde Pennarts betreffende stand van zaken sanering Traaij Driebergen

6.4 Statenbrief jaarverslag 2016 AWB-adviescommissie van PS en GS inzake afdoening van bezwaarschriften en klachten

6.5 Statenbrief jaarverslag provinciearchivaris

7. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering om 22.45 uur.